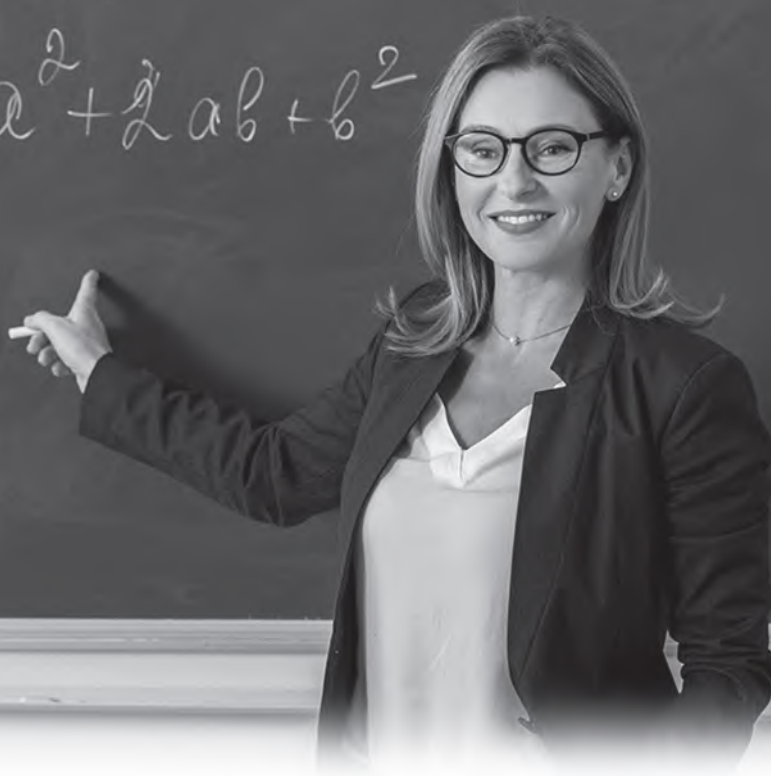

$$(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

KATONA NIKOLAS

A MAI OKTATÁSI RENDSZER HIBÁI EGY KEZDŐ PEDAGÓGUS SZEMSZÖGÉBŐL (3. RÉSZ)

Előző cikkeimben kifejtettem azokat a tényezőket, amelyek hatást gyakorolnak a mai oktatási rendszerre, illetve próbáltam felvetni olyan alternatív szemléletmódot, amely hozzájárulna ahhoz, hogy a rendszer jobban működjön. A diákok szemszögéből is meg kellett vizsgálnunk a problematikát, hiszen a mi munkánk mellett ők is fontos alappilléret képezik a rendszernek. Most nézzük meg a mérleg másik oldalát, a pedagógusokat!

Meglátásom szerint – és ezt korosztálytól függetlenül tapasztalom – a tanárok bizonyos rétege még mindig ragaszkodik a már előzőekben említett porosz oktatási rendszerhez, amiből ők is kikerültek. Sokunk hordozza magában azt a tanítási stílust, amit diákként tapasztalt. Próbálunk úgy tenni, mint a régebbi tanáraink, ezzel elveszítjük a lehetőséget, hogy kialakítsunk egy személyre szabott tanárképet a tanítás folyamán. Nem mindig probléma ez, hiszen valamelyest kell egy bizonyos modell alapján építkeznünk (teszem hozzá, az egyetemeknek nem az lenne a céljuk, hogy a hallgatókba egy tökéletes iskolamodell típusát öröltessenek bele), de ha valaki múltidézésbe kezd vagy abba kapaszkodik bele, hogy már ismert sémákat alkalmaz, azzal

elveszíti annak lehetőségét, hogy valami újat hozzon létre és változtasson a megszokotton. Sokszor tapasztaltam a munkám során, ha az ember valami új módszert próbál alkalmazni egy tanegység során, akkor a kollegák kérdő tekintettel néznek rá. Feleslegesnek tartják a megszokottól való eltérést. Sokszor kapja meg a fiatalabb pedagógus azt a mondatot, hogy minek ezeknek valami újat tenni, rajtuk már nem lehet segíteni – és sorolhatnám. A probléma gyökere pont ebben a tenni nem akarásban található. Nekem elég nehéz lerombolni a motivációm, hiszen azért választottam ezt a pályát, hogy embereken segíthessek és tudjam formálni őket azon az úton, amit céljuk elérésében szeretnének megtenni. Egy olyan közeget kellene teremtenünk, amelyben tanárnak lenni menő!

Ha megnézzük az elmúlt évtizedeket, akkor bizony láthatjuk, hogy a tanárok megbecsülése erősen csökkent. Nem biztos, hogy ez a rendszer hibája, néha az embernek magába kell néznie és változtatni valamin. A közbeszédben gyakran hallani, hogy a tanári pálya nem is nehéz munka. Bemész, kiállsz, beszélsz valamit, és jöhetsz is haza, meg persze sok a szünet. Azokat a terheket senki nem veszi észre, amik

láthatatlanul ott kapaszkodnak a vállainkon. Kezdként nagy kihívást jelent a mindennapi felkészülés, az egyes óratervek írása, a pedagógiai dokumentumok megismerése, az új közösségbe való beilleszkedés, a számtalan írásbeli javítása, egy osztály koordinálása, a gyerekek személyiségének megismerése, a nevelési problémák oldása... Nem könnyű ez, főleg, ha az ember újként csöppen bele a munkába. A felsorolt feladatok nagy részéért nem kapunk kellő anyagi támogatást, de mégis meg kell csinálni ezeket. Teném fel a költő kérdést: ki vállalna extra feladatvégzést csupán azért, hogy segíteni tudjon a mai generáción? Ez nem egy szakma, hanem egy komoly hivatás. Ha valaki abban a meggyőződésben él, hogy ebből a szakmából fog meggazdagodni, és nyugdíjas korában egy jachton fog ülni, akkor nagyot fog csalódnai. Pedagógusnak születni kell. A módszertani dolgok megtanulhatók, de a szívet és az alázatot nem adják oda egyik egyetemen sem. A napokban olvastam a közösségi média egyik oldalán egy nagyon jó idézetet Németh Lászlótól, amellyel egyetértek, és szerintem ennek kellene tükröznie a hozzáállásunkat a szakmához: „*Aki nem született tanító, akármilyen nagy*

tudós, amit tud, azt se tanítja meg. Aki meg az, azt is bevési a friss ifjú elmébe, amit maga már nem jegyez meg.” Lehet, hogy ez úgy hangzik, mint egy olcsó és béna politikai propaganda, amelyet már százszor hallottunk, de a lényeg a sorok mögött rejtőzik.

A jó pedagógus egyik jellemzőjének a módszertani és taneszköz-szabadságnak kéne lennie. Ne legyen megkötve a kezünk! Választhassunk, hogy milyen tankönyvből szeretnénk tanítani, milyen módszerekkel szeretnénk dolgozni, kapjunk szabad kezet annak érdekében, hogy valami újat tudjunk adni az iskola arculatához. Nem kell mindig ragaszkodni az évek óta fennálló hagyományokhoz! Gondoljunk csak bele, mennyivel jobb lenne a helyzet, ha egy olyan országban élnénk, ahol többszörös túljelentkezés lenne a pedagóguspályára, és az iskolák a legjobbak közül választhatnának. Egy jól működő rendszer születne, mind a tanárok és mind a diákok részére.

További problémákat vet fel az országszerte jelentkező – bizonyos szakokat érintő – pedagógushiány. Kezdőként az ember nagyon sok helyre jelentkezik, de paradox módon annak ellenére, hogy számos szaktárgyat illetően hiány mutatkozik a szakmában, mégsem várnak minket tárt karokkal

az iskolákban. Az utóbbi években több iskolába is beadtam a jelentkezésemet, és bizony megtapasztaltam, milyen nehéz egy-egy közösségbe bekerülni. Van néhány kollégám, akik szívvel-lélekkel végeznék a munkájukat, ha erre lehetőségük nyílna, de helyszűke miatt nem tudnak a pályán elhelyezkedni. Nagyon sokan azért választották a tanári szakmát, hogy kényelmes munkaidővel rendelkező állásuk legyen. Az iskolák többségében lassan több a rokon szálon bekerült tanár, mint a hozzáértő pedagógus, aki mindent beleadna. És sajnos hiába tudjuk, hogy egyes tanárok csak a „könnyű munka” miatt választják ezt a pályát, és nem azért, hogy valamit is hozzátegyenek a gyerekek fejlesztéséhez... Úgy gondolom, a fiataloknak éppen ezek miatt a kollégák miatt kéne nagyobb teret adni. Nagy szükség van a fiatal tanerőre egy tanári közösségben, hogy valami új szintet hozzon a már meglévő tanintézménybe. A probléma ott kezdődik, hogy sok frissen diplomázottnak nagyon korán elfogy a lelkesedése, hiszen hiába végzett egyetemen, helyhiány miatt be kell érnie egy kiskereskedés vagy egy szupermarket pultja mögött.

További dilemmát okoz a pedagógusok bérezésének kérdése. A média

folyamatosan arról tájékoztatja a széles közönséget, hogy a pedagógusok bérezése évről évre javul, hiszen folyamatos emeléseket jelent be a minisztérium. Arról azonban hallgatnak, hogy nem a teljes pedagógustársadalmat érinti a béremelés, hogy a kezdő pedagógusok minimális összeget kapnak, hogy a túlórák kifizetése bizonytalan, hogy az idősebb, nagyobb tapasztalattal rendelkező kollégák esetenként alig kapnak nagyobb fizetést a kezdő társaiknál, és a pedagóguskarrier olyan alacsony lépcsőfokok megmászását jelenti, ami anyagi szempontból egy mérnök vagy egy ügyvéd szemében nevetségesnek minősülne.

Zárszóként szeretném felhívni néhány fontos tényezőre a figyelmet. Egy jó pedagógus mosolyogtat, kézen fog, példát mutat, differenciál, integrál, személyiséget fejleszt, előítéleteket rombol, játékokat eszel ki, minősít és minősítve van, közösséget épít. Éppen ezért nem mindegy, hogy ki és milyen minőségben lép erre a pályára, illetve hogyan éli meg a szakma kihívásait. A következő írásomban összegzem az eddigi tapasztalataimat, és pár személyes élményen keresztül megosztom, hogy számomra mit jelent a tanítás élménye.

